

Repertoriul jurisprudenței

HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a doua)

22 februarie 2024*

„Trimitere preliminară – Securitatea socială a lucrătorilor migranți – Regulamentul (CE) nr. 987/2009 – Articolul 44 alineatul (2) – Domeniu de aplicare – Pensie pentru incapacitate totală de muncă – Calcul – Luarea în considerare a perioadelor de creștere a copilului realizate în alt stat membru – Aplicabilitate – Articolul 21 TFUE – Libera circulație a cetățenilor – Legătură suficientă între aceste perioade de creștere a copilului și perioadele de asigurare realizate în statul membrul răspunzător pentru plata pensiei”

În cauza C-283/21,

având ca obiect o cerere de decizie preliminară formulată în temeiul articolului 267 TFUE de Landessozialgericht Nordrhein-Westfalen (Tribunalul Superior de Contencios Social din Renania de Nord-Westfalia, Germania), prin decizia din 23 aprilie 2021, primită de Curte la 4 mai 2021, în procedura

VA

împotriva

Deutsche Rentenversicherung Bund,

cu participarea:

RB,

CURTEA (Camera a doua),

compusă din doamna A. Prechal, președintă de cameră, domnul K. Lenaerts, președintele Curții, îndeplinind funcția de judecător al Camerei a doua, domnul F. Biltgen (raportor), domnul J. Passer și doamna M. L. Arastey Sahún, judecători,

avocat general: domnul N. Emiliou,

grefier: domnul D. Dittert, șef de unitate,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 11 mai 2023,

* Limba de procedură: germana.

luând în considerare observațiile prezentate:

- pentru guvernul german, de J. Möller și R. Kanitz, în calitate de agenți;
- pentru guvernul ceh, de J. Pavliš, M. Smolek și J. Vlácil, în calitate de agenți;
- pentru guvernul neerlandez, de M. K. Bulterman, J. M. Hoogveld și C. S. Schillemans, în calitate de agenți;
- pentru Comisia Europeană, de F. Clotuche-Duvieusart, B.-R. Killmann și D. Martin, în calitate de agenți,

după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 5 octombrie 2023,

pronunță prezenta

Hotărâre

- 1 Cererea de pronunțare a unei hotărâri preliminare privește interpretarea articolului 44 alineatul (2) din Regulamentul (CE) nr. 987/2009 al Parlamentului European și al Consiliului din 16 septembrie 2009 de stabilire a procedurii de punere în aplicare a Regulamentului (CE) nr. 883/2004 privind coordonarea sistemelor de securitate socială (JO 2009, L 284, p. 1).
- 2 Această cerere a fost formulată în cadrul unui litigiu între VA, pe de o parte, și Deutsche Rentenversicherung Bund (instituția federală pentru asigurări de pensii, Germania), pe de altă parte, în legătură cu luarea în considerare de către acest organism a perioadelor de creștere a copilului realizate de VA într-un alt stat membru în vederea calculării cuantumului pensiei sale pentru incapacitate totală de muncă.

Cadrul juridic

Dreptul Uniunii

Regulamentul (CE) nr. 883/2004

- 3 Regulamentul (CE) nr. 883/2004 al Parlamentului European și al Consiliului din 29 aprilie 2004 privind coordonarea sistemelor de securitate socială (JO 2004, L 166, p. 1, rectificare în JO 2004, L 200, p. 1, Ediție specială, 05/vol. 7, p. 82), intrat în vigoare la 20 mai 2004, are ca obiect coordonarea sistemelor naționale de securitate socială. În conformitate cu articolul 91, acest regulament se aplică de la data intrării în vigoare a Regulamentului nr. 987/2009, care, în temeiul articolului 97 din acesta, este 1 mai 2010.
- 4 Considerentul (1) al Regulamentului nr. 883/2004 are următorul cuprins:

„Regulile de coordonare a sistemelor naționale de securitate socială se înscriu în cadrul liberei circulații a persoanelor și trebuie să contribuie la îmbunătățirea nivelului de viață și a condițiilor de încadrare în muncă a acestora.”

5 Articolul 1 litera (t) din acest regulament definește termenul „perioadă de asigurare” ca fiind perioadele de cotizare, de încadrare în muncă sau de activitate independentă, definite sau recunoscute ca perioade de asigurare de legislația în temeiul căreia au fost realizate sau considerate realizate, precum și toate perioadele asimilate acestora, în măsura în care sunt considerate de legislația menționată ca fiind echivalente cu perioadele de asigurare.

6 Articolul 2 din regulamentul menționat, intitulat „Domeniul de aplicare personal”, prevede la alineatul (1):

„Prezentul regulament se aplică resortisanților unuia dintre statele membre, apatrizilor și refugiaților care sunt rezidenți într-un stat membru și care se află sau s-au aflat sub incidența legislației unuia sau mai multor state membre, precum și membrilor de familie și urmașilor acestora.”

7 Titlul II din același regulament, intitulat „Stabilirea legislației aplicabile”, cuprinde printre altele articolul 11, care poartă denumirea „Reguli generale” și prevede la alineatele (1)-(3):

„(1) Persoanele cărora li se aplică prezentul regulament sunt supuse legislației unui singur stat membru. Această legislație se stabilește în conformitate cu prezentul titlu.

(2) În aplicarea prezentului titlu, persoanele cărora li se acordă o prestație în numerar ca urmare sau ca o consecință a desfășurării unei activități salariate sau independente se consideră că desfășoară activitatea menționată. Această dispoziție nu se aplică în cazul pensiei de invaliditate, pentru limită de vârstă sau de urmaș sau al indemnizațiilor pentru accidente de muncă, boli profesionale sau al prestațiilor de boală în numerar, care acoperă tratamentul pentru o perioadă nelimitată.

(3) Sub rezerva articolelor 12-16:

(a) persoana care desfășoară o activitate salariată sau independentă într-un stat membru se supune legislației din statul membru respectiv;

(b) funcționarii se supun legislației din statul membru de care aparține administrația ai căror salariați sunt;

(c) persoana care beneficiază de ajutor de șomaj în conformitate cu articolul 65, în temeiul legislației statului membru de reședință, se supune legislației statului membru respectiv;

(d) persoana convocată sau concentrată pentru îndeplinirea obligațiilor militare sau efectuarea serviciului civil într-un stat membru se supune legislației statului membru respectiv;

(e) orice altă persoană căreia nu i se aplică literele (a)-(d) se supune legislației statului membru de reședință, fără a se aduce atingere altor dispoziții din prezentul regulament, care îi garantează prestații în temeiul legislației unuia sau mai multor state membre.”

8 Potrivit articolului 87 din Regulamentul nr. 883/2004, intitulat „Dispoziții tranzitorii”:

„(1) În conformitate cu prezentul regulament, nu se dobândesc drepturi pentru perioada anterioară datei aplicării sale.

(2) Orice perioadă de asigurare, precum și, după caz, orice perioadă de încadrare în muncă, de activitate independentă sau de rezidență realizată în conformitate cu legislația unui stat membru, înainte de data aplicării prezentului regulament în statul membru în cauză, se ia în considerare pentru stabilirea drepturilor dobândite în temeiul prezentului regulament.

(3) Sub rezerva alineatului (1), în conformitate cu prezentul regulament, un drept se dobândește chiar dacă se referă la un eveniment desfășurat înaintea datei aplicării regulamentului în statul membru în cauză.

[...]"

Regulamentul nr. 987/2009

9 Regulamentul nr. 987/2009 stabilește procedura de punere în aplicare a Regulamentului nr. 883/2004, în conformitate cu articolul 89 din acest din urmă regulament.

10 Articolul 1 alineatul (1) litera (c) din Regulamentul nr. 987/2009 prevede următoarele:

„În sensul prezentului regulament:

[...]

(c) se aplică definițiile prevăzute de Regulamentul [nr. 883/2004].”

11 Articolul 44 din Regulamentul nr. 987/2009, intitulat „Luarea în considerare a perioadelor de creștere a copilului”, prevede:

„(1) În sensul prezentului articol, «perioada de creștere a copilului» se referă la orice perioadă care este avută în vedere în temeiul legislației privind pensiile a unui stat membru sau care aduce în mod explicit un supliment unei pensii, pentru motivul că o persoană a crescut un copil, indiferent de metoda folosită pentru a calcula aceste perioade și indiferent dacă ele sunt cumulate pe durata creșterii copilului sau sunt recunoscute retroactiv.

(2) În cazul în care, în temeiul legislației statului membru care este competent în conformitate cu titlul II din [Regulamentul nr. 883/2004], nicio perioadă de creștere a copilului nu este luată în considerare, instituția din statul membru a cărui legislație se aplică persoanei vizate, în conformitate cu titlul II din [Regulamentul nr. 883/2004], pe motivul că aceasta desfășura o activitate salariată sau independentă la data la care, în conformitate cu această legislație, perioada de creștere a copilului a început să fie luată în considerare pentru copilul în cauză, rămâne responsabilă pentru luarea în considerare a acestei perioade drept perioadă de creștere a copilului în conformitate cu legislația proprie, ca și cum aceasta a avut loc pe teritoriul său.

(3) Alineatul (2) nu se aplică în cazul în care persoana vizată se află sau se va afla sub incidența legislației altui stat membru datorită desfășurării unei activități salariate sau independente în statul respectiv.”

- 12 Articolul 93 din Regulamentul nr. 987/2009, intitulat „Dispoziții tranzitorii”, are următorul cuprins:

„Articolul 87 din [Regulamentul nr. 883/2004] se aplică în situațiile care intră sub incidența Regulamentului [nr. 987/2009].”

Dreptul german

- 13 Articolul 56 din Sozialgesetzbuch, Sechstes Buch (VI) – Gesetzliche Rentenversicherung (Cartea VI din Codul securității sociale: Asigurarea de pensie obligatorie), astfel cum a fost modificat prin Legea din 28 noiembrie 2018 (BGBl. I, p. 2016) (denumit în continuare „SGB VI modificat în 2018”), prevede:

„(1) Perioadele de creștere a copilului sunt perioadele dedicate creșterii copilului în primii trei ani de viață ai acestuia. Se consideră că un părinte beneficiază de o perioadă de creștere a copilului în cazul în care:

1. perioada de creștere a copilului îi este recunoscută părintelui respectiv;
2. creșterea copilului a avut loc pe teritoriul Republicii Federale Germania sau se poate considera că a avut loc pe acest teritoriu și
3. părintele respectiv nu este exclus de la acest beneficiu pentru respectiva perioadă.

[...]

(3) Se consideră că o perioadă de creștere a copilului a avut loc pe teritoriul Republicii Federale Germania dacă părintele care crește copilul are reședința obișnuită în această țară împreună cu copilul. Creșterea copilului în străinătate este echivalentă cu creșterea sa pe teritoriul Republicii Federale Germania atunci când părintele care crește copilul are reședința obișnuită în străinătate împreună cu copilul și a efectuat perioade de contribuție obligatorie în timpul creșterii copilului sau imediat înainte de nașterea copilului pe baza unei activități salariate sau independente pe care a exercitat-o. Situația este aceeași în cazul reședinței comune a soților sau a partenerilor în străinătate, atunci când soțul sau partenerul părintelui care a asigurat creșterea a realizat astfel de perioade de cotizare obligatorie sau nu le-a realizat numai pentru motivul că se număra printre persoanele vizate la articolul 5 alineatele (1) și (4) ori era scutit de asigurarea obligatorie.

[...]

(5) Perioada de creștere a copilului începe la sfârșitul lunii în care s-a născut copilul și se încheie la sfârșitul a 36 de luni calendaristice. [...]

- 14 Articolul 57 din SGB VI, astfel cum a fost modificat prin Legea din 21 martie 2001 (BGBl. I, p. 403), prevede:

„Perioada consacrată creșterii copilului până la împlinirea de către acesta a vârstei de 10 ani constituie o perioadă care trebuie luată în considerare pentru unul dintre părinți dacă sunt îndeplinite în această perioadă și condițiile pentru validarea unei perioade de creștere a copilului. Situația este aceeași și pentru perioadele de desfășurare a unei activități independente care nu a fost doar minoră, în măsura în care aceste perioade sunt de asemenea perioade de contribuție obligatorie.”

- 15 Articolul 249 alineatul (1) din SGB VI, astfel cum a fost modificat prin Legea din 23 iunie 2014 (BGBl. I, p. 787), are următorul cuprins:

„Pentru un copil născut înainte de 1 ianuarie 1992, perioada de creștere a copilului se încheie la 24 de luni calendaristice de la sfârșitul lunii în care s-a născut copilul.”

Litigiul principal și întrebările preliminare

- 16 Reclamanta din litigiul principal este o resortisantă germană născută în anul 1958 la Aachen (Germania).
- 17 Din anul 1962 până în anul 2010, ea a locuit în Vaals (Țările de Jos), un oraș situat la aproximativ 5 km de Aachen. Ea a urmat școala în acest din urmă oraș și a început acolo, în luna august 1975, pregătirea profesională ca educatoare, recunoscută în Republica Federală Germania.
- 18 La 1 august 1978, reclamanta din litigiul principal a început un stagiu de practică de un an la o grădiniță din Aachen. În conformitate cu legislația germană, anul respectiv ar fi trebuit considerat o perioadă de activitate salariată în Germania, supusă asigurării obligatorii. Totuși, întrucât nu erau disponibile suficiente posturi remunerate, reclamanta din litigiul principal și-a efectuat stagiul fără să fie plătită și, prin urmare, a fost scutită de această asigurare. Ea nu a cotizat, așadar, la asigurarea obligatorie de pensie din Germania în această perioadă de stagiu.
- 19 La încheierea stagiului, reclamanta din litigiul principal și-a continuat, începând cu 1 august 1979, pregătirea profesională ca educatoare în Aachen și a promovat *Fachhochschulreife* (bacalaureatul pentru învățământul profesional), în timp ce trăia în continuare în Țările de Jos. După ce și-a finalizat pregătirea profesională în luna iulie 1980, ea nu a mai desfășurat nicio activitate profesională în Germania sau în Țările de Jos.
- 20 La 15 noiembrie 1986 și la 2 iunie 1989, reclamanta din litigiul principal a născut doi copii, care au fost crescuți în Țările de Jos și au urmat școala în Germania. La momentul respectiv, ea nu plătește nicio cotizație la sistemul german de asigurare obligatorie de pensie.
- 21 Între luna septembrie 1993 și luna august 1995, ea a desfășurat o activitate independentă în Germania, pentru care nu a plătit cotizații la acest sistem. Ulterior, între luna aprilie 1999 și luna octombrie 2012, a desfășurat în Germania o activitate profesională considerată „minoră” potrivit dreptului german, nesupusă asigurării obligatorii.
- 22 În cursul anului 2010, reclamanta din litigiul principal s-a mutat în Germania. După luna octombrie 2012, a început să desfășoare o activitate salariată în această țară și, în acest cadru, a plătit cotizații la sistemul german de asigurare obligatorie de pensie.
- 23 Din luna martie 2018, reclamanta din litigiul principal încasează o pensie pentru incapacitate totală de muncă de la instituția federală pentru asigurări de pensii, pârâta din litigiul principal. La calcularea quantumului acestei pensii, pârâta din litigiul principal a considerat că, pe lângă perioadele în care reclamanta din litigiul principal a cotizat la sistemul german de asigurare obligatorie de pensie, și anume cele începând din anul 2012, perioadele relevante cuprindeau și perioadele în care a urmat pregătirea profesională în Germania – și anume între luna august 1975 și luna iulie 1978, precum și între luna august 1979 și luna iulie 1980 – și perioada cuprinsă

între 1 aprilie și 1 iunie 1999, în cursul căreia reclamanta din litigiul principal, deși și-a crescut copiii în Țările de Jos, a desfășurat o activitate salariată în Germania fără să fie supusă asigurării obligatorii.

- 24 Reclamanta din litigiul principal a introdus o acțiune la o instanță germană de prim grad de jurisdicție, în cadrul căreia a arătat că, la calcularea quantumului pensiei sale germane pentru incapacitate totală de muncă, pârâta din litigiul principal a omis în mod eronat să ia în considerare, ca perioade relevante, perioadele de creștere a copiilor pe care le-a realizat în Țările de Jos între 15 noiembrie 1986 și 31 martie 1999 fără a desfășura o activitate profesională (denumite în continuare „perioadele în litigiu”). Această acțiune a fost respinsă.
- 25 Reclamanta din litigiul principal a declarat apel împotriva deciziei de respingere a acțiunii sale la Landessozialgericht Nordrhein-Westfalen (Tribunalul Superior de Contencios Social din Renania de Nord-Westfalia, Germania), instanța de trimitere.
- 26 Această instanță observă că, în temeiul articolului 56 alineatul (3) prima teză din SGB VI modificat în anul 2018, perioadele în litigiu nu pot fi luate în considerare la calcularea quantumului pensiei pentru incapacitate totală de muncă a reclamantei din litigiul principal, deoarece cei doi copii ai săi nu au fost crescuți în Germania în aceste perioade. Perioadele respective nu pot intra nici sub incidența articolului 56 alineatul (3) a doua teză din SGB VI modificat în anul 2018, întrucât, pentru ca acest lucru să fie posibil, ar fi trebuit ca reclamanta din litigiul principal să fi avut reședința obișnuită în străinătate împreună cu copiii și, în timpul sau imediat înainte de aceste perioade, să fi cotizat în Germania pentru o activitate desfășurată în străinătate ca lucrător salariat sau independent. În plus, instanța de trimitere subliniază că nu sunt îndeplinite în speță condițiile prevăzute la articolul 44 alineatul (2) din Regulamentul nr. 987/2009, din moment ce, la data nașterii copiilor săi, care s-a produs în perioadele în litigiu, reclamanta din litigiul principal nu desfășura nicio activitate salariată sau independentă în Germania.
- 27 Cu toate acestea, instanța de trimitere ridică problema dacă, având în vedere jurisprudența Curții, în special Hotărârea din 19 iulie 2012, Reichel-Albert (C-522/10, EU:C:2012:475), pârâta din litigiul principal trebuie, în considerarea anumitor elemente care par să indice existența unei „legături suficient de strânse” între perioadele în litigiu și perioadele de asigurare realizate în sistemul german de pensii, să ia în considerare, în temeiul articolului 21 TFUE, perioadele în litigiu menționate la calcularea quantumului pensiei germane pentru incapacitate totală de muncă a reclamantei din litigiul principal.
- 28 În această privință, pe de o parte, instanța de trimitere arată că prezenta cauză principală diferă de cea în care s-a pronunțat Hotărârea din 19 iulie 2012, Reichel-Albert (C-522/10, EU:C:2012:475). Astfel, înainte de nașterea copiilor săi, reclamanta din litigiul principal nu a fost supusă asigurării obligatorii în Germania și nu a cotizat la sistemul german de asigurare obligatorie de pensie. De altfel, ea locuia la acel moment în mod permanent în Țările de Jos și nu își transferase doar temporar reședința în Țările de Jos, precum în cealaltă cauză.
- 29 Pe de altă parte, instanța de trimitere subliniază că întreaga viață profesională a reclamantei din litigiul principal este legată de Republica Federală Germania, că a urmat aici întreaga sa școlaritate, că în acest stat membru a efectuat un stagiu de practică de un an – care ar fi fost supus asigurării obligatorii în cazul în care nu ar fi existat, la acea dată, un număr insuficient de posturi remunerabile – și că ceilalți ani în cursul cărora a urmat o pregătire

profesională au fost luați în considerare ca „perioade care dau dreptul la pensie”. În plus, copiii săi au urmat cursurile școlare în Germania, iar ea și-a stabilit reședința împreună cu familia în Țările de Jos, foarte aproape de frontiera cu Germania.

- 30 În lumina acestor elemente, instanța de trimitere își pune întrebarea dacă faptul că perioadele în litigiu nu sunt luate în considerare în temeiul dreptului intern este compatibil cu dreptul Uniunii.
- 31 În aceste condiții, Landessozialgericht Nordrhein-Westfalen (Tribunalul Superior de Contencios Social din Renania de Nord-Westfalia) a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:

- „1) În temeiul reglementării [Regatului] Țărilor de Jos – ca stat membru competent în conformitate cu titlul II din Regulamentul [nr. 883/2004] –, se ia în considerare o perioadă de creștere a copilului în sensul articolului 44 alineatul (2) din Regulamentul nr. [987/2009] în măsura în care perioada de creștere a copiilor în Țările de Jos, ca simplă perioadă de reședință, conferă dreptul la pensie?
- 2) În cazul unui răspuns negativ la prima întrebare, [a]rticolul 44 alineatul (2) din Regulamentul nr. 987/2009 – în continuarea Hotărârii Curții din 23 noiembrie 2000, Elsen (C-135/99, EU:C:2000:647), și a Hotărârii din 19 iulie 2012, Reichel-Albert (C-522/10, EU:C:2012:475) – trebuie interpretat extensiv în sensul că statul membru competent trebuie să ia în considerare perioada de creștere a copilului și atunci când, înainte și după creșterea copiilor, persoana care asigură creșterea copiilor realizează perioade relevante pentru calculul drepturilor la pensie pe baza activității sale de pregătire profesională sau a activității salariate numai în cadrul sistemului acestui stat, dar nu a cotizat la acest sistem imediat înainte sau după creșterea copiilor?”

Cu privire la întrebările preliminare

Cu privire la admisibilitatea primei întrebări

- 32 Prin intermediul primei întrebări, instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă articolul 44 alineatul (2) din Regulamentul nr. 987/2009 trebuie interpretat în sensul că o perioadă de creștere a copilului, în sensul acestei dispoziții, trebuie considerată ca fiind luată în considerare atunci când, potrivit dreptului statului membru competent în sensul dispozițiilor titlului II din Regulamentul nr. 883/2004, ea conduce, ca perioadă de reședință, la dobândirea drepturilor la pensie în acest stat membru.
- 33 În temeiul unei jurisprudențe constante a Curții, deși întrebările referitoare la interpretarea dreptului Uniunii adresate de instanța națională în cadrul normativ și factual pe care îl definește sub propria răspundere și a cărui exactitate Curtea nu are competența să o verifice beneficiază de o prezumție de relevanță, totuși, procedura instituită la articolul 267 TFUE constituie un instrument de cooperare între Curte și instanțele naționale cu ajutorul căruia Curtea furnizează acestora din urmă elementele de interpretare a dreptului Uniunii care le sunt necesare pentru soluționarea litigiilor asupra cărora urmează să se pronunțe (a se vedea în acest sens Hotărârea din 26 martie 2020, Miasto Łowicz și Prokurator Generalny, C-558/18 și C-563/18, EU:C:2020:234, punctele 43 și 44, precum și jurisprudența citată).

- 34 În cauza principală, după cum a arătat domnul avocat general la punctul 31 din concluzii, pentru ca, în conformitate cu articolul 44 alineatul (2) din Regulamentul nr. 987/2009, instituția unui stat membru, în speță – instituția germană –, să fie obligată să ia în considerare perioadele de creștere a copilului realizate de persoana în cauză într-un alt stat membru – în speță Țările de Jos –, trebuie să fie îndeplinite trei condiții cumulative, și anume: în primul rând, ca perioadele de creștere a copilului să nu fie luate în considerare în temeiul legislației acestui din urmă stat membru, în al doilea rând, ca legislația primului stat membru să fi fost aplicabilă anterior persoanei în cauză pentru motivul că a desfășurat o activitate salariată sau independentă în statul membru respectiv și, în al treilea rând, ca această persoană să continue să se supună legislației primului stat membru ca urmare a desfășurării acestei activități la data la care, în temeiul legislației statului membru respectiv, perioada de creștere a copilului a început să fie luată în considerare pentru copilul respectiv.
- 35 Această dispoziție precizează că această dată este stabilită de dispozițiile naționale ale statului membru care reglementează luarea în considerare a perioadelor de creștere a copilului. În temeiul legislației germane, datele relevante în acest scop sunt, în speță, datele de naștere ale celor doi copii ai reclamantei din litigiul principal, și anume 15 noiembrie 1986 și 2 iunie 1989.
- 36 Or, deși, în conformitate cu articolul 87 alineatul (3) din Regulamentul nr. 883/2004 și cu articolul 93 din Regulamentul nr. 987/2009, acest din urmă regulament este aplicabil *ratione temporis* situației în discuție în litigiul principal, aceasta nu îndeplinește totuși toate condițiile de aplicare a articolului 44 alineatul (2) din Regulamentul nr. 987/2009, dat fiind că, nici înainte, nici la data la care a început creșterea copiilor, reclamanta din litigiul principal nu a desfășurat o activitate salariată sau independentă în Germania.
- 37 Prin urmare, este necesar să se considere că această din urmă dispoziție nu este aplicabilă în speță și că un răspuns al Curții la prima întrebare nu este necesar pentru soluționarea litigiului principal.
- 38 Rezultă că prima întrebare este inadmisibilă.

Cu privire la a doua întrebare

- 39 Cu titlu introductiv, trebuie amintit că, potrivit unei jurisprudențe constante, în cadrul procedurii de cooperare între instanțele naționale și Curte instituite la articolul 267 TFUE, este de competența acesteia să ofere instanței naționale un răspuns util, care să îi permită să soluționeze litigiul cu care este sesizată. Din această perspectivă, dacă este cazul, incumbă Curții obligația să reformuleze întrebările care îi sunt adresate. Astfel, misiunea Curții este de a interpreta toate dispozițiile de drept al Uniunii care sunt necesare instanțelor naționale pentru a statua în cauzele cu care sunt sesizate, chiar dacă respectivele dispoziții nu sunt indicate expres în întrebările adresate de aceste instanțe (Hotărârea din 8 iulie 2021, Staatsanwaltschaft Köln și Bundesamt für Güterverkehr, C-937/19, EU:C:2021:555, punctul 22, precum și jurisprudența citată).
- 40 În speță, din cererea de decizie preliminară reiese că obiectul litigiului principal privește neluarea în considerare de către pârâta din litigiul principal, în vederea acordării unei pensii pentru incapacitate totală de muncă reclamantei din litigiul principal, a perioadelor de creștere a copilului realizate de aceasta în Țările de Jos. În această privință, instanța de trimitere, deși indică faptul că nu sunt îndeplinite în cauza principală condițiile de aplicare a articolului 44 alineatul (2) din Regulamentul nr. 987/2009, ridică totuși problema dacă, în raport cu articolul 21 TFUE, pârâta din litigiul principal este obligată, conform jurisprudenței rezultate din Hotărârea din 19 iulie 2012, Reichel-Albert (C-522/10, EU:C:2012:475), să ia în considerare aceste perioade de

creștere a copilului, în pofida faptului că, spre deosebire de persoana vizată de cauza în care s-a pronunțat acea hotărâre, reclamanta din litigiul principal nu a desfășurat o activitate care să ducă la plata unor cotizații la asigurarea obligatorie în Germania înainte și imediat după realizarea perioadelor de creștere a copiilor săi pe teritoriul Regatului Țărilor de Jos, stat membru în care nu a locuit temporar, ci timp de mulți ani.

- 41 În aceste condiții, a doua întrebare trebuie înțeleasă în sensul că urmărește în esență să se stabilească dacă articolul 21 TFUE trebuie interpretat în sensul că, atunci când persoana în cauză nu îndeplinește condiția privind desfășurarea unei activități salariate sau independente impusă de articolul 44 alineatul (2) din Regulamentul nr. 987/2009 pentru a obține, în vederea acordării unei pensii pentru incapacitate totală de muncă, luarea în considerare, de către statul membru răspunzător pentru plata acestei pensii, a perioadelor de creștere a copilului pe care le-a realizat în alt stat membru, dar ea a realizat exclusiv, pe baza unor perioade de pregătire profesională sau de activitate profesională, perioade de asigurare în primul stat membru, atât anterior, cât și ulterior acestor perioade de creștere a copilului, acest stat membru este obligat să le ia în considerare, în pofida faptului că respectiva persoană nu a plătit cotizații în statul membru amintit nici înainte, nici imediat după perioadele de creștere a copilului menționate.
- 42 Cu titlu introductiv, trebuie arătat că, potrivit indicațiilor furnizate Curții în cadrul prezentei proceduri, Republica Federală Germania este singurul stat membru competent să acorde reclamantei din litigiul principal o pensie pentru incapacitate totală de muncă, pensie care este singura în discuție în cauza aflată pe rolul instanței de trimitere. În ședința în fața Curții, guvernul neerlandez a arătat astfel că reclamanta din litigiul principal nu are niciun drept la o pensie de acest tip în Țările de Jos, întrucât nu a lucrat niciodată acolo. Rezultă, așadar, că perioadele în litigiu nu pot fi luate în considerare în Țările de Jos în vederea acordării unei astfel de pensii.
- 43 Acestea fiind precizate, trebuie să se stabilească dacă, având în vedere articolul 21 TFUE, perioadele precum cele în litigiu trebuie luate în considerare de instituția din statul membru răspunzător pentru plata pensiei pentru incapacitate totală de muncă în discuție în litigiul principal în împrejurări precum cele din cauza principală.
- 44 În această privință, trebuie amintit că, în măsura în care articolul 44 din Regulamentul nr. 987/2009 nu reglementează în mod exclusiv luarea în considerare a perioadelor de creștere a copilului în străinătate și în care obiectivul de a asigura respectarea principiului liberei circulații, astfel cum este consacrat la articolul 21 TFUE, are prioritate și în cadrul Regulamentelor nr. 883/2004 și nr. 987/2009, învățămintele care decurg din Hotărârea din 19 iulie 2012, Reichel-Albert (C-522/10, EU:C:2012:475), pot fi transpuse la o situație în care Regulamentul nr. 987/2009 este aplicabil *ratione temporis*, dar în care persoana în cauză nu îndeplinește condiția privind desfășurarea unei activități salariate sau independente impusă de articolul 44 alineatul (2) din acest regulament pentru a obține, în vederea acordării unei pensii, luarea în considerare, de către statul membru răspunzător pentru plata acestei pensii, a perioadelor de creștere a copilului pe care ea le-a realizat în alte state membre [a se vedea în acest sens Hotărârea din 7 iulie 2022, Pensionsversicherungsanstalt (Perioade de creștere a copilului în străinătate), C-576/20, EU:C:2022:525, punctul 62].
- 45 Astfel, Curtea a statuat că, într-o situație în care persoana în cauză nu îndeplinea această condiție, dar a lucrat și a cotizat exclusiv în statul membru răspunzător pentru plata pensiei sale pentru limită de vârstă, atât anterior, cât și ulterior mutării sale în alte state membre, în care s-a consacrat creșterii copiilor săi, există o legătură suficientă între perioadele de creștere a copilului

realizate de această persoană în străinătate și perioadele de asigurare realizate pe baza desfășurării unei activități profesionale în statul membru răspunzător pentru plata pensiei sale pentru limită de vârstă. Prin urmare, potrivit Curții, acest stat membru este obligat să ia în considerare respectivele perioade de creștere a copilului în temeiul articolului 21 TFUE [a se vedea în acest sens Hotărârea din 7 iulie 2022, Pensionsversicherungsanstalt (Perioade de creștere a copilului în străinătate), C-576/20, EU:C:2022:525, punctele 65 și 66].

- 46 Rezultă astfel din jurisprudența citată la cele două puncte precedente că articolul 21 TFUE obligă statul membru răspunzător pentru plata pensiei în cauză să ia în considerare, în vederea acordării acestei pensii, perioadele de creștere a copilului realizate de persoana în cauză în alt stat membru, atunci când se stabilește că există o legătură suficientă între respectivele perioade de creștere a copilului și perioadele de asigurare realizate de această persoană pe baza desfășurării unei activități profesionale în primul stat membru.
- 47 Existența unei astfel de „legături suficiente” trebuie să fie considerată stabilită și atunci când persoana în cauză a realizat exclusiv perioade de asigurare, pe baza unor perioade de pregătire profesională sau de activitate profesională, în statul membru răspunzător pentru plata pensiei sale, atât înainte, cât și după ce a efectuat perioadele de creștere a copiilor săi în alt stat membru.
- 48 Trebuie subliniat în această privință că, în conformitate cu articolul 1 litera (t) din Regulamentul nr. 883/2004, care este de asemenea relevant în contextul interpretării articolului 21 TFUE, prin termenul „perioade de asigurare” se înțelege perioadele de cotizare, de încadrare în muncă sau de activitate independentă, definite sau recunoscute ca perioade de asigurare de legislația în temeiul căreia au fost realizate sau considerate realizate, precum și toate perioadele asimilate acestora, în măsura în care sunt recunoscute de legislația respectivă ca fiind echivalente cu perioadele de asigurare. Prin urmare, statele membre pot prevedea în legislația lor națională că anumite perioade de viață ale unei persoane, în cursul cărora aceasta nu a desfășurat o activitate salariată sau independentă supusă asigurării obligatorii și nu a plătit, așadar, cotizații, sunt asimilate unor „perioade de asigurare” realizate în statul membru în cauză.
- 49 Într-un asemenea caz, împrejurarea că persoana în cauză nu a plătit cotizații în acest stat membru în perioadele astfel asimilate de legislația sa națională unor atare perioade de asigurare nu este de natură să înlăture existența unei legături suficiente între perioadele de creștere a copilului realizate de această persoană într-un alt stat membru și perioadele de asigurare realizate în primul stat membru.
- 50 În speță, din dosarul prezentat Curții reiese că, înainte și după realizarea perioadelor de creștere a copiilor săi în Țările de Jos, reclamanta din litigiul principal a realizat perioade de asigurare exclusiv în Germania. Astfel, rezultă că, înainte de nașterea copiilor săi, aceasta a realizat perioade de pregătire profesională în Germania care, deși nu au condus la plata unor cotizații, sunt asimilate de dreptul german unor perioade de asigurare. În plus, între sfârșitul perioadelor de creștere a copiilor săi și luna octombrie 2012, aceasta pare să fi desfășurat o activitate profesională minoră în Germania, care este de asemenea asimilabilă, în temeiul dreptului german, unei perioade de asigurare, deși nu a determinat plata unor cotizații. În sfârșit, începând din luna octombrie 2012 până în luna martie 2018, ea pare să fi desfășurat o activitate profesională pe teritoriul Republicii Federale Germania supusă asigurării obligatorii și să fi plătit, așadar, cotizații la sistemul de asigurare obligatorie din acest stat membru.

- 51 Prin urmare, rezultă, sub rezerva verificării de către instanța de trimitere, că există, în cauza principală, o legătură suficientă între perioadele de creștere a copilului realizate de reclamanta din litigiul principal în Țările de Jos și perioadele de asigurare pe care aceasta le-a realizat exclusiv pe teritoriul Republicii Federale Germania atât înainte, cât și după aceste perioade de creștere a copilului, în pofida faptului că persoana menționată nu a plătit cotizații în acest din urmă stat membru nici înainte, nici imediat după perioadele de creștere a copilului menționate.
- 52 Într-o situație precum cea în discuție în litigiul principal, este irelevantă durata perioadei de reședință a persoanei în cauză în statul membru în care s-a consacrat creșterii copiilor.
- 53 În consecință, într-o asemenea situație, statul membru răspunzător pentru plata pensiei în cauză nu poate exclude luarea în considerare a perioadelor de creștere a copiilor pentru simplul motiv că au fost realizate în alt stat membru, în caz contrar resortisanții săi naționali care și-au exercitat libertatea de circulație fiind dezavantajați, iar articolul 21 TFUE fiind astfel încălcat [a se vedea în acest sens Hotărârea din 19 iulie 2012, Reichel-Albert, C-522/10, EU:C:2012:475, punctele 41, 42 și 44, precum și Hotărârea din 7 iulie 2022, Pensionsversicherungsanstalt (Perioade de educare a copilului în străinătate), C-576/20, EU:C:2022:525, punctul 64].
- 54 Rezultă că, într-o situație în care, sub rezerva verificărilor pe care trebuie să le efectueze instanța de trimitere, persoana în cauză a realizat exclusiv, pe baza unor perioade de pregătire profesională sau de activitate profesională, perioade de asigurare în statul membru răspunzător pentru plata pensiei sale pentru incapacitate totală de muncă, atât anterior, cât și ulterior realizării unor perioade de creștere a copilului într-un alt stat membru, primul stat membru este obligat, în temeiul articolului 21 TFUE, să ia în considerare, în vederea acordării respectivei pensii, aceste perioade de creștere a copilului, în pofida faptului că persoana respectivă nu a plătit cotizații în acest prim stat membru înainte sau imediat după perioadele de creștere a copilului menționate.
- 55 Ținând seama de considerațiile care precedă, trebuie să se răspundă la a doua întrebare că articolul 21 TFUE trebuie interpretat în sensul că, atunci când persoana în cauză nu îndeplinește condiția privind desfășurarea unei activități salariate sau independente impusă de articolul 44 alineatul (2) din Regulamentul nr. 987/2009 pentru a obține, în vederea acordării unei pensii pentru incapacitate totală de muncă, luarea în considerare, de către statul membru răspunzător pentru plata acestei pensii, a perioadelor de creștere a copilului pe care le-a realizat în alt stat membru, dar a realizat exclusiv, pe baza unor perioade de pregătire profesională sau de activitate profesională, perioade de asigurare în primul stat membru, atât anterior, cât și ulterior acestor perioade de creștere a copilului, acest stat membru este obligat să le ia în considerare, în pofida faptului că respectiva persoană nu a plătit cotizații în statul membru amintit nici înainte, nici imediat după perioadele de creștere a copilului menționate.

Cu privire la cheltuielile de judecată

- 56 Întrucât, în privința părților din litigiul principal, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a doua) declară:

Articolul 21 TFUE trebuie interpretat în sensul că, atunci când persoana în cauză nu îndeplinește condiția privind desfășurarea unei activități salariate sau independente impusă de articolul 44 alineatul (2) din Regulamentul (CE) nr. 987/2009 al Parlamentului European și al Consiliului din 16 septembrie 2009 de stabilire a procedurii de punere în aplicare a Regulamentului (CE) nr. 883/2004 privind coordonarea sistemelor de securitate socială pentru a obține, în vederea acordării unei pensii pentru incapacitate totală de muncă, luarea în considerare, de către statul membru răspunzător pentru plata acestei pensii, a perioadelor de creștere a copilului pe care le-a realizat în alt stat membru, dar a realizat exclusiv, pe baza unor perioade de pregătire profesională sau de activitate profesională, perioade de asigurare în primul stat membru, atât anterior, cât și ulterior acestor perioade de creștere a copilului, acest stat membru este obligat să le ia în considerare, în pofida faptului că respectiva persoană nu a plătit cotizații în statul membru amintit nici înainte, nici imediat după perioadele de creștere a copilului menționate.

Semnături